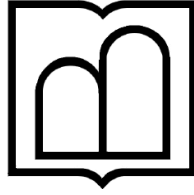

الله أكبر

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

شناسایی و ارزیابی خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

در بخش پروتز ثابت در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱: مطالعه‌ی کیفی-کمی

استادان راهنما:

دکتر علیرضا حیاتی

دکتر طاهره ایمانی

استادان مشاور:

دکتر مهدی رهبر

دکتر عزیز کامران

نگارش:

مهسا پیام

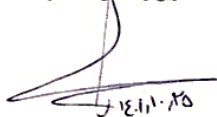

بسمه تعالی

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب مهسا پیام دانش‌آموخته‌ی رشته‌ی دندانپزشکی مقطع دکترای حرفه‌ای به شماره‌ی دانشجویی ۹۰۲۸۱۶۰۰۶ گواهی می‌نمایم که این پایان‌نامه تحت عنوان "شناسایی و ارزیابی خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰" به راهنمایی اساتید محترم جناب آقای دکتر حیاتی به عنوان استاد راهنمای اول و سرکار خانم دکتر ایمانی به عنوان استاد راهنمای دوم بطور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف Plagiarism^۱ نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می‌شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضای دانشجو

۱۴۰۱/۱۰/۲۵

بدینوسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان‌نامه، مورد تأیید اینجانبان دکتر حیاتی و دکتر ^{ایمانی} ~~تختی~~ به عنوان اساتید راهنما می‌باشد.

استاد راهنمای اول / دوم
تاریخ و امضاء
۱۴۰۱/۱۰/۲۵
دکتر ^{ایمانی}

^۱ Plagiarism Plagiarism یا سرقت علمی / ادبی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع بطور مناسب یا کسب اجازه در موارد ضروری.

تقدیم

این پایان نامه را به روح پاک پدرم و مادر عزیزم و خواهر مهربانم که در تمامی مراحل

تحصیل حامی و پشتیبان بنده بود، تقدیم می‌کنم

تقدیر و سپاسگزاری

باتقدیر و تشکر شایسته از استاد فریخته و فرزانه آقای دکتر علیرضا حیاتی و خانوم دکتر طاهره ایمانی که با نکته‌های دلاویز و گفته‌های بلند، صحیفه‌های سخن را علم پرور نمود و همواره راه‌سما و راه‌کشای نگارنده در اتمام و اكمال پایان نامه بوده است. بدین وسیله از بزرگواری، حسن سلوک و حمایت بی‌دریغ ایشان تشکر کرده و برای ایشان طول عمر توأم با سربلندی را آرزو مندم.

از استاد فاضل و اندیشمند جناب آقای دکتر مهدی رهبر و دکتر عزیز کامران به عنوان استاد مشاور که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خود قرار داده اند، کمال تشکر را دارم.

همچنین این جانب بر خود وظیفه میدانم در کسوت شاگردی از زحمات و خدمات ارزشمند استادی که انقدر دانشنده داندنرنگی اردیل تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده

شناسایی و ارزیابی خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت در

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱: مطالعه‌ی کیفی-کمی

مقدمه: مطالعات مختلفی در مورد شناسایی و ارزیابی خطاهای دانشجویان دندانپزشکی در حوزه‌ی درمان ریشه انجام گردیده است، اما در مورد خطاهای دانشجویان در بخش پروتز ثابت تاکنون مطالعه‌ای صورت نپذیرفته است، بنابراین مطالعه‌ی حاضر با هدف شناسایی و ارزیابی خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: مطالعه‌ی حاضر از نوع ترکیبی (کیفی-کمی) بود که در دو فاز به صورت زیر انجام پذیرفت: در فاز اول از مصاحبه و پرسشنامه و در فاز دوم از پرسشنامه‌ی تهیه شده در فاز اول، برای دانشجویان استفاده شد. در فاز اول به صورت مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته ۸ متخصص مورد بررسی قرار گرفت، بعد از انجام مصاحبه با متخصصان پاسخ‌های متخصصان کدبندی گردیده و کدهای تکراری حذف گردید تا در نهایت خطاهای احتمالی در بخش پروتز ثابت مشخص گردید. پس از جمع‌بندی و طبقه‌بندی جواب‌های متخصصان، آیتم‌ها و شاخص‌های پرسشنامه‌ی دوم که شامل ۷ آیتم در هر مرحله بود، استخراج شد و پرسشنامه در بین ۴۴ دانشجوی دندانپزشکی اردبیل پخش گردید و داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون کای دو (Chi-squared) در نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۲۲ تحلیل گردید ($P < 0/05$).

نتایج: از نظر ۴۴ دانشجوی مورد بررسی، معنادارترین خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت بدین شرح شناسایی شد؛ مرحله‌ی تشخیص و طرح درمان: خطاهای مشکلات ارجاع بین بخشی ($P < 0/000$) و عدم توجه به فضای اکلوزالی موجود ($P < 0/000$)؛ در مرحله‌ی تراش دندان: عدم وجود وسایل کافی و مورد نیاز برای تراش دندان ($P < 0/009$) و عدم توجه به فضای اکلوزالی مناسب ($P < 0/011$)؛ در مرحله‌ی قالبگیری: جدا شدن ماده‌ی قالبگیری از تری ($P < 0/046$) و عدم توجه به مانع مجدد کست ($P < 0/004$)؛ در مرحله‌ی ساخت پست: لچ کردن کانال حین خالی کردن کانال برای پست و کور ($P < 0/000$)؛ در مرحله‌ی ساخت روکش موقت: تحویل روکش با مارجین نامناسب و تحلیل لثه ($P < 0/018$) و ست شدن روکش موقت خارج از دندان ($P < 0/022$)؛ در مرحله‌ی امتحان فریم: در بریج‌ها، عدم توجه به راک موجود در فریم ($P < 0/000$)، عدم توجه به کوتاه شدن مارجین فریم ($P < 0/016$) و باز بودن مارجین فریم ($P < 0/011$)؛ در مرحله‌ی امتحان پرسلن: چک نکردن اکلوزن بیمار و در مرحله‌ی پرسلن‌گذاری ($P < 0/000$)، عدم توجه به تماس زیر پونتیک و داشتن تماس ناکافی ($P < 0/001$)؛ در مرحله‌ی تحویل: ندادن توصیه‌های بهداشتی به بیمار هنگام تحویل پروتز ($P < 0/047$) و عدم تمیز کردن سمان اضافی پونتیک ($P < 0/000$).

نتیجه‌گیری: دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت خطاهایی داشتند که با برنامه-ریزی دقیق می‌توان این مشکلات را کاهش داد.

کلمات کلیدی: خطاهای انسانی، خطاهای تکنیکی، پروتز ثابت.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۰	چکیده

فصل اول: معرفی پژوهش

۸	۱-۱. مقدمه، بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش
۱۱	۲-۱. اهداف پژوهش
۱۱	۳-۱. هدف کلی
۱۱	۴-۱. اهداف اختصاصی
۱۱	۵-۱. اهداف کاربردی
۱۲	۶-۱. سؤالات پژوهش
۱۲	۷-۱. تعریف واژه‌ها

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه‌ی تحقیق

۶	۱-۲. مقدمه
۶	۲-۲. مبانی نظری پژوهش
۶	۱-۲-۲. تعریف خطا (Error)
۶	۲-۲-۲. خطا در پزشکی
۷	۳-۲-۲. طبقه‌بندی انواع خطاهای پزشکی
۷	۱-۳-۲-۲. تقسیم بندی خطاهای پزشکی بر اساس رفع عیوب
۸	۲-۳-۲-۲. تقسیم بندی خطاهای پزشکی بر اساس ارائه خدمات در نظام سلامت
۹	۳-۳-۲-۲. تقسیم بندی خطاهای پزشکی مبتنی بر سیستم
۱۰	۴-۲-۲. خطاهای انسانی در دندانپزشکی
۱۳	۳-۲. مروری بر پیشینه‌ی تحقیق
۱۳	۱-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در ایران
۱۳	۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج
۱۵	۳-۳-۲. جمع بندی پیشینه‌های پژوهش

فصل سوم: مواد و روش‌ها

۱۷	۱-۳. نوع مطالعه و روش پژوهش
۱۷	۲-۳. جامعه‌ی آماری پژوهش
۱۷	۳-۳. معیارهای ورود و خروج به مطالعه
۱۷	۴-۳. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
۱۸	۵-۳. ابزار و روش گردآوری داده‌ها

- ۳-۶. زمان و مکان انجام پژوهش ۲۲
- ۳-۷. متغیرهای پژوهش ۲۳
- ۳-۸. روش‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها ۲۳
- ۳-۹. ملاحظات اخلاقی ۲۴

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

- ۴-۱. آمار توصیفی ۲۵
- ۴-۱-۱. بررسی ویژگی‌های دموگرافیک متخصصان مورد مطالعه ۲۵
- ۴-۱-۲. وضعیت دموگرافیک دانشجویان مورد بررسی ۲۶
- ۴-۲. شناسایی و اولویت‌بندی خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت ۲۷
- ۴-۲-۱. خطای شناسایی شده در مرحله تشخیص و طرح درمان از نظر متخصصان ۲۷
- ۴-۲-۲. خطای شناسایی شده در مرحله تراش دندان از نظر متخصصان ۳۰
- ۴-۲-۳. خطای شناسایی شده در مرحله قالبگیری از نظر متخصصان ۳۲
- ۴-۲-۴. خطای شناسایی شده در مرحله ساخت پست از نظر متخصصان ۳۴
- ۴-۲-۵. خطای شناسایی شده در مرحله ساخت روکش موقت از نظر متخصصان ۳۶
- ۴-۲-۶. خطای شناسایی شده در مرحله امتحان فریم از نظر متخصصان ۳۷
- ۴-۲-۷. خطای شناسایی شده در مرحله امتحان پرسنل از نظر متخصصان ۳۹
- ۴-۲-۸. خطای شناسایی شده در مرحله تحویل از نظر متخصصان ۴۱
- ۴-۳. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش پروتز ثابت ۴۲
- ۴-۳-۱. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله تشخیص و طرح درمان ۴۲
- ۴-۳-۲. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله تراش دندان ۴۴
- ۴-۳-۳. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله قالبگیری ۴۵
- ۴-۳-۴. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله ساخت پست ۴۷
- ۴-۳-۵. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله ساخت روکش موقت ۴۸
- ۴-۳-۶. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله امتحان فریم ۵۰
- ۴-۳-۷. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله امتحان پرسنل ۵۱
- ۴-۳-۸. تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله تحویل ۵۳

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

- ۵-۱. بحث ۵۷

۶۴	۲-۵. نتیجه‌گیری
۶۵	۳-۵. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش
۶۵	۱-۳-۵. پیشنهادهای
۶۵	۲-۳-۵. محدودیت‌ها
۶۶	منابع

فهرست جدول‌ها

عنوان

صفحه

جدول ۱-۳: مقدار CVI و CVR بدست آمده از پرسشنامه.....	۲۱
جدول ۲-۳: متغیرهای مورد بررسی.....	۲۳
جدول ۱-۴: بررسی ویژگی‌های دموگرافیک متخصصان مورد مصاحبه.....	۲۵
جدول ۲-۴: درصد فراوانی دانشجویان مورد بررسی.....	۲۶
جدول ۳-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی تشخیص و طرح درمان.....	۲۸
جدول ۴-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی تراش دندان.....	۳۱
جدول ۵-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی قالبگیری.....	۳۲
جدول ۶-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی ساخت پست.....	۳۵
جدول ۷-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی ساخت روکش موقت.....	۳۶
جدول ۸-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی امتحان فریم.....	۳۸
جدول ۹-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی امتحان پرسن.....	۴۰
جدول ۱۰-۴: اولویت‌بندی خطای شناسایی شده در مرحله‌ی تحویل.....	۴۱
جدول ۱۱-۴: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی تشخیص و طرح درمان.....	۴۳
جدول ۱۲-۴: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی تراش دندان.....	۴۴
جدول ۱۳-۴: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی قالبگیری.....	۴۶
جدول ۱۴-۴: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی ساخت پست.....	۴۷
جدول ۱۵-۴: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی ساخت روکش موقت.....	۴۹
جدول ۱۶-۴: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی امتحان فریم.....	۵۰

- جدول ۴-۱۷: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله‌ی امتحان
پرسن.....۵۲
- جدول ۴-۱۸: تعیین وضعیت تکرار خطاهای دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در مرحله-ی تحویل.....۵۳
- جدول ۴-۱۹: خلاصه خطاهای شناسایی شده دانشجویان در بخش پروتز ثابت.....۵۵

فهرست نمودارها

عنوان

صفحه

- نمودار ۴-۱: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی تشخیص و طرح درمان ۴۴
- نمودار ۴-۲: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی تراش دندان ۴۵
- نمودار ۴-۳: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی قالبگیری ۴۶
- نمودار ۴-۴: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی ساخت پست ۴۸
- نمودار ۴-۵: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی روکش موقت ۴۹
- نمودار ۴-۶: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی امتحان فریم ۵۱
- نمودار ۴-۷: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی امتحان پرسنل ۵۲
- نمودار ۴-۸: درصد وضعیت خطاهای دانشجویان در مرحله‌ی تحویل پروتز ۵۴